

Kungörelse

om hvad som wid Gästgiverierna och Skjutsstationerna i Zemtlands Län
bör, enligt allmän lag och särskilda författningar, tills vidare iakttagas.

§ 1.

Resande bör, före afresan från gästgivarvärd, i Dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, jemte orten, hvarifrån han kommit och dit han ämnar sig, samt det antal och den klass af hästar, hvaraf han sig begagnar.

§ 2.

På åkdon med en häst må icke läggas större tyngd än ett skeppund, den resandes egen inberäknad, ej eller å wagn eller släda med twenne hästar mer än dubbelt och så vidare, samt på en ridhäst 2:ne löspund, utom den resande. Jemte den fastställda skjutslegan, som å hvarje Dagbok finnes antecknad, bör, då ridhäst nyttjas, 19 öre riksmünt milen för hästens återhentning erläggas samt då den skjutsandes åkdon begagnas, i lega betalas för hvarje mil 12 öre riksmünt för tvåbets- och 6 öre riksmünt för enbets-hjulåkdon, såvida de äro med fjäderfäten försedda, men i annat fall hälften mindre, samt 3 öre riksmünt för släde, sadel eller sele, som utan det skjutsandes åkdon nyttjas. Der färjsart eger rum, erläggas afgift enligt taxa å färjstället.

§ 3.

Efter en häst, hwarmed enbetswagnar eller trillor jemväl böra fortskaffas, må ej åka mer än en person, jemte den skjutsande, hwilken alltid skall hafwa sin plats på det åkdon han skjutsar, der den resande honom anvisar, samt efter twenne hästar tre personer, utom den skjutsande. När resande åtföljas och begagna två a tre hästar för särskilda enbetsåkdon, må twenne personer, den skjutsande inberäknad, åka efter hvarje häst; och ware den resande då, liksom och när blott två eller tre hästar nyttjas för en wagn, icke pliktig medföra mer än en skjutsbonde; men är antalet af hästar större, må högst twenne medfölja. Som den resande är ansvarig för hästarnes behandling, eger han rätt, att, der han så will, sjelf eller genom medhafwande betjening, föra det åkdon han begagnar. I afseende på skjutsen för arrestanter och medföljande fånggewaldiger är särskildt stadgad.

§ 4.

Resande, som för dålig eller backig wäg, eller ett längre håll, nödgats å en skjutsstation taga flera hästar, än han dit begagnat, är ej förbunden att dermed fortfara, då anledningen dertill upphört. Om resande, genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan sitt eget förwällande, under wägen hindras att fortsätta resan med de hästar han har från skjutsstation, ware närmaste hemmansinnehafware, wid samma påförd, som för skjutsförsummelse stadgas, skyldig, att, på begäran och mot skjutslega efter wägens längd, genast biträda med nödigt antal tillgänglige hästar för resans fortsättande till nästa skjutsstation.

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

Men, emot den skjutsandes wilja, må resande ej begagna hans hästar förbi närmaste skjutsstation. Kommer resande till skjutsstation och finner ej genast hästar, ege då frihet, att sig genom beting med hwem, som skjutsa will, forthjelpa.

§ 7.

Om wägar och broar icke äro i förswarligt stic, anmodas den resande, att sådant i Dagboken anteckna, på det rättelse må kunna följa och den försumlige till ansvar befordras. Öbrande dylik anmärkning, om den skall förtjena afseende, alltid vara undertecknad med den resandes namn, titel och warliga hemwist samt åtföljas af uppgift om den bewisning, som till angifwelsens bestyrkande kan vara att tillgå. Andra klagomål, till anförande hvaraf resande kunna finna sig befogade, böra jemväl på enahanda sätt införas i Dagboken, som, efter tillsägelse, genast skall tillika med nödiga skriftyg framlemnas af gästgivarwäre eller entreprenör, hwilken det för öfrigt åligger, ej allenast, att

R u n g ö r e l s e

om hwad som wid Gästgiferierna och Skjutsstationerna i Zemtlands Län
bör, enligt allmän lag och särskilda författningar, tills vidare iakttagas.

§ 1.

Resande bör, före afresan från gästgifwaregård, i Dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, jemte orten, hvarifrån han kommit och dit han ämnar sig, samt det antal och den klass af hästar, hvaraf han sig begagnar.

§ 2.

På åkdon med en häst må icke läggas större tyngd än ett skeppund, den resandes egen inberäkning, ej eller å wagn eller släda med twenne hästar mer än dubbelt och så vidare, samt på en ridhäst 2:ne löspund, utom den resande. Jemte den fastställda skjutslegan, som å hvarje Dagbok finnes antecknad, bör, då ridhäst nyttjas, 19 öre riksmünt milen för hästens återhentning erläggas samt då den skjutsandes åkdon begagnas, i lega betalas för hvarje mil 12 öre riksmünt för tvåbets- och 6 öre riksmünt för enbets-hjulåkdon, såvida de äro med fjäderfäten försedda, men i annat fall hälften mindre, samt 3 öre riksmünt för släde, sadel eller sele, som utan det skjutsandes åkdon nyttjas. Der färjsart eger rum, erläggas afgift enligt taxa å färjstället.

§ 3.

Efter en häst, hvarmed enbetswagnar eller trillor jemwäl böra fortskaffas, må ej åka mer än en person, jemte den skjutsande, hwilken alltid skall hafwa sin plats på det åkdon han skjutsar, der den resande honom anvisar, samt efter twenne hästar tre personer, utom den skjutsande. När resande åtföljas och begagna två a tre hästar för särskilda enbetsåkdon, må twenne personer, den skjutsande inberäkning, åka efter hvarje häst; och ware den resande då, liksom och när blott två eller tre hästar nyttjas för en wagn, icke pliktig medföra mer än en skjutsbonde; men är antalet af hästar större, må högst twenne medfölja. Som den resande är ansvarig för hästarnes behandling, eger han rätt, att, der han så vill, sjelf eller genom medhafwande betjening, föra det åkdon han begagnar. I afseende på skjutsen för arrestanter och medföljande fånggewaldiger är särskildt stadgad.

§ 4.

Resande, som för dålig eller backig wäg, eller ett längre håll, nödgats å en skjutsstation taga flera hästar, än han dit begagnat, är ej förbunden att dermed fortfara, då anledningen dertill upphört. Om resande, genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan sitt eget förwällande, under wägen hindras att fortsätta resan med de hästar han har från skjutsstation, ware närmaste hemmansinnehafware, wid samma påförd, som för skjutsförsummelse stadgas, skyldig, att, på begäran och mot skjutslega efter wägens längd, genast biträda med nödigt antal tillgänglige hästar för resans fortsättande till nästa skjutsstation.

§ 5.

Resande bör med anständighet och saktmod hemöta gästgifwaren, skjutsentreprenören och deras folk samt de skjutsande, hwilka, liksom de resande, hafwa att påräkna laga hägn och beskydd, samt således å ömse sidor böra ifrån oförrätter fredas. Zelar resande härutinnan med ord eller gerning, bör gästgifwaren tillkännagifwa händelsen med all tillgänglig bewisning hos närmaste Kronobetjent, som åligger, att sådant, wid ansvar, genast i laga ordning beifra.

§ 6.

Resande erhålla skjuts från den ena stationen till den andra, så och till orter, belägna emellan eller på sidan om skjutsstationerna, så wida resan der slutar och wägen är fullt farbar samt ej längre än till närmaste skjutsstation. Men, emot den skjutsandes wilja, må resande ej begagna hans hästar förbi närmaste skjutsstation. Kommer resande till skjutsstation och finner ej genast hästar, ege då frihet, att sig genom beting med hwem, som skjutsa vill, forthjelpa.

§ 7.

Om wägar och broar icke äro i förswarligt skick, annodas den resande, att sådant i Dagboken anteckna, på det rättelse må kunna följa och den försumlige till ansvar befordras. Öbrande dylik anmärkning, om den skall förtjena afseende, alltid vara undertecknad med den resandes namn, titel och warliga hemwist samt åtföljas af uppgift om den bewisning, som till angifwelsens bestyrkande kan vara att tillgå. Andra klagomål, till anförande hvaraf resande kunna finna sig befogade, böra jemwäl på enahanda sätt införas i Dagboken, som, efter tillsägelse, genast skall tillika med nödiga skriftyg framlemnas af gästgifware eller entreprenör, hwilken det för öfrigt åligger, ej allenast, att

lemna de upplysningar, resande kan fordra, angående de skjutsandes namn och hemvist, sådana omständigheter, hvilka i någon måtto angå skjutsningen, underhållandet af vägar och broar samt befunne ordningar under resan, eller wid gästgifveriet, utan ock sitt med behörig underskrift försedd yttrande öfver klagomålet, i den resandes närvaro, uti Dagboken anteckna. Vägrar gästgifvare eller entreprenör att wid den resandes påfordran Dagboken framlemna, eger den resande att i nästa skjutsstations Dagbok sådant anteckna och sitt klagomål utveckla.

§ 8.

Värdas resande så, att skjutshäst eller fordon genom hans förvällande skadas, vare den resande skyldig att, der godwillig öfverenskommelse ej träffas, ersätta skadan efter uppskattning, som verkställes af twenne, utaf gästgifvaren eller entreprenören å nästa ombyte tillkallade gode män; och må resan icke fortfattas, innan denna ersättning blifvit erlagd. Hafwa flera än en resande ått på det åkdon, för hvilket skjutshäst blifvit skadad, vare de, en för alla och alla för en, för ersättningens utgifvande ansvarige, och ege den misnöjde, att målet till wederbörlig domstols undersökning och pröfning instämma. Eker skada å häst eller åkdon utan den resandes förvällande, ware han saklös; Vörande resande, när de i städer eller å landet möta andra vägfärande, wika hwar åt sin wänstra sida.

§ 9.

Gästgifvaren bör alltid hafwa å wäggen i gästgifveristugan anslagen så wäl denna Kungörelse, som den för gästgifveriet sednast utfärdade och gällande taxa; hwarjemte å de ställen, der skjutsningen besörjes genom entreprenad, det derom utfärdade Utslag eller afflutade Kontrakt, wid påfordran, skall af entreprenören förete. Till skjutsfare böra begagnas endast wälfresdade och pålitliga personer. Gästgifvaren skall hålla ordning och lugn wid gästgifwaregården, samt icke tillåta obehöriga sammansökningar af sådane personer, som ej hafwa något att der uträtta.

§ 10.

Gästgifvaren bör svara för den resandes förplågning, herbergerande och fortskaffande, samt sjelf och genom sitt folk honom med höflighet och beredwillighet bemöta. Han hålle alltid stuga och gästrum städade och snygga samt ware försedd med erforderlig förtäring, goda sängar och sängkläder, jemte rent linne, äfwen som wagnslider för åkdon, samt stall och foder för resandes egna hästar, då sådana medföras, allt emot den betalning, som den upprättade taxan föreskrifwer, samt wid deri stadgad påföljd för underlåtet tillhandahållande af hwad taxan upptager, eller för fordrandet af högre betalning, än densamma utstakar. Under den kallare årstiden bör åtminstone ett gästrum wara uppeeldadt. Gårdsplanen skall, då så är nödigt, med grus och sand fyllas, på det att resande icke må af orenlighet derå beswäras.

§ 11.

Å de ställen, der entreprenadskjutsning ej eger rum, skall gästgifvaren besigtiga de från reserwen inkommande hästar, jemte åkdon och seltyg, samt genast widtaga erforderliga åtgärder för de tilläfwenwärs befintliga bristernas afhjelpande, hwarjemte gästgifvaren, eller, der skjutsningen genom entreprenör besörjes, entreprenören skall hafwa noga inscende öfver de skjutsande, att de sina skyldigheter noggrannt fullgöra, så att genom deras förvällande resande icke må uppehållas, stegring i skjutslegan försökas, eller annat ofkiel föröfwas.

§ 12.

Den, som anmäler sig såsom förbud för annan resande, betale skjutslegan för sig sjelf, om han will blifwa med skjuts betjenad; men förbudsmedlar och behörigen inrättade förbudslistor, jemte åtföljande effekter, fortskaffas och wärdas, wid ansvar för gästgifvare, eller entreprenör, om onödig tidsutdrägt eger rum; Skolande wid hwarje gästgifveri, eller skjutsstation, å förbudslistan owilforligen antecknas tiden då förbudet ankom och afgick. I sådant fall betalas skjutslegan af den resande wid ankomsten; men skulle någon resande sedermera icke inträffa, anmäles sådant härskades; Och må icke till bestridande af genom förbud bestäld skjuts begagnas hwarken hållhästar, eller, der skjutsningen besörjes genom entreprenad, de hästar, hvilka entreprenören är pliktig att genast tillhandahålla, i annan händelse, än att den betingade skjutsen skall utgöras före den tid, (räknad från det beställningen gjorts) som entreprenören har sig förunnad för anskaffande af hästar i de dittills utgångnas ställe.

§ 13.

Konstberidare, theaterföreståndare, de som wisa konstkabinett eller wilba djur, eller gifwa andra representationer af hwad slag som helst, så icke, under deras resor i landet, för sina personer och wedhafwande effekter, begagna skjuts med större antal än sex hästar, utan böra genom beting förskaffa sig de hästar, som de utöfwer nämnde antal för sin fortkomst kunna behöfwa.

§ 14.

Den entreprenör, skjutskyldig, skjutsfare eller färjkarl, som begär eller tager högre lega, än den lagligen fastställda, löte 25 R:dr Riksmynt. Fordrar han såsom rättighet eller på ohöfwißt sätt

drickspenningar, ware bot 9 Rdr. Öfwerfaller den resande med oqvåde eller annan förnärmelse, warde derom wid domstol ransakadt och dömdt.

§ 15.

De, som bo på landet inom en mil från gästgifwaregården eller skjutsstationen och hafwa så många hästar, som de till sin resa behöfwa, må ej fordra, att skjuts inställes i deras hemwist; men tjenstemän, som resa i embetsärender, ega requirera hästar till sig från närmaste gästgifwaregård eller skjutsstation, äfwen som resande, hwilken uppehållit sig å något utom gästgifwaregården beläget ställe, eger att dit fordra skjuts till des afhämtning, emot särskild skjutslega från gästgifwaregården, eller skjutsstationen, till afhämtningsstället; dock bör den resande i sådant fall sända skriftlig, af honom undertecknad, beställningsfedel. I staden Östersund äro endast tjenstemän wid embetsresor, hwilket då bör i beställningsfedeln uppgifwas, berättigade till erhållande af skjuts till andra ställen, än gästgifwaregård, eller skjutsstation; dock att den, som med gästgifwareskjuts till staden ankommer, befordras med skjuts derifrån till det ställe derutom, der resan slutar eller han öfwer natten sig uppehålla skall, dereft wägen ej är längre och obehwämare, än till nästa gästgifwaregård.

§ 16.

För andra foror än fågellag från Norrland, samt ostron och hummer, må skjuts icke begagnas. Under benämning foror så likwäl ej inbegripas de saker, som af resande för eget behof medföras, och hwartill egne förredskap erfordras, ehwad de nyttjas som förbud, eller resande åtfölja.

§ 17.

Kurirer skola utan uppehåll fortskaffas. Är å de ställen, der entreprenadskjuts ej eger rum, häst ej till hands, hwilket i Dagboken anmärkes, ware närmaste reservskjutsande, utan afseende å tour, pligtig att skjutsen utgöra, dock emot rättighet, att njuta sådant till godo wid annan des skjutsfkyldighet. Gästgifwaren, eller entreprenören, bör likwäl tillse, att den, hwilken som kurir sig anmäler, en sådan des egenkap styrker med gällande kurirbricka.

§ 18.

Resande, som det fordrar, skall alltid fördes med skjutsfare. Då förbudsfedel innehåller, att skjutsande erfordras för att föra, bör en dertill skicklig person utses.

§ 19.

Wäntningspenningar, der sådana ega rum, skall gästgifwaren eller entreprenören af resande utfordra och till den skjutsande aflemna, innan resans fortsättning tillåtes, wid påföljd, att för desamma sjelf ansvara. Öfres ej anspråk på wäntningspenningar före afresan, ware all widare fråga derom förfallen. Uppstår twist om tiden, ege gästgifwarens eller entreprenörens flocka witsord; men, i anseende till flockornas olika gång, beräknas blott hela timmar och ej öfwerskjutande fjerdedelar. Öfres bör resande, att han genom andras wällande blifwit uppehållen, utgifwe likwäl wäntningspenningar och söke sin ersättning efter befogenhet. I dessa händelser ware gästgifware, eller entreprenör, skyldig att meddela särskildt bewis, om så åstundas.

§ 20.

Dagboken bör alltid hållas ofkadad, snygg och utan öfwerstrykning, och skall, inom åttonde dagen efter hwarje månads slut, af gästgifwaren, wid vite af 5 Rdr Riksmynt, aflemnas till wäberörande Magistrat eller Länsmän, för att sedermera i stadgad ordning komma Konungens Befallningshafwande tillhanda.

§ 21.

Då gästgifware eller entreprenör är frånwarande, bör någon annan pålitlig person owilkorligen alltid finnas på gästgifwaregården, för att ombeförja werkställigheten af resandes tillsägelse om skjuts eller herberge.

§ 22.

Wid de skjutsombytestationer, der entreprenad eger rum, wätte sig entreprenör efter det derom upprättade Kontrakt; Och wid öfriga gästgifwerier böra de skjutsfkyldige med felfria hästar och åkdon infinna sig å gästgifwaregården på utsatt tid, eller, då tiden icke är bestämd, så fort sig göra låter, wid påföljd, utom ansvar enligt lag, att andra hästar, i de uteblifnes ställe, af gästgifwaren anskaffas, emot lega, som hos den försunlige uttages. Reservskjutsfkyldig, som är boende på en fjerdedels mils afstånd ifrån gästgifwaregården, skall, inom en timma efter resandes ankomst dit, och sednast en half timme efter erhållen kallelse, med hästarne sig inställa; och beräknas tiden i förhållande derefter, om wägen är kortare eller längre. Reservskjutsfkyldig må ej uteblifwa derföre, att han förmenar sig wara origtigt uppbudad, utan bör skjutsen utgöra, med öppen rätt, att sedermera deröfwer anföra klagan. Förhållningsfkyldig inställe sig ofördrörligen wid den resandes tillsägelse eller anrop.

§ 23.

För bibehållande af ordning för reservskjutens utgörande, bör wid hvarje gästgiveri finnas en så kallad skjutstafva eller kassvet, hvilken, genast efter det bud om reservskjut egt rum, aflemnas till den hemmansägare, som, enligt verkställd reglering, är närmast i ordningen att skjuta. Den, hos hvilken tafvan inträffar, må icke, innan han skjutat, resa bort med sina hästar, eller hafva dem aflägsa från gården, derest han icke, med gästgivarens vetskap, anskaffar annan pålitlig person, som, på den reservskjutskyldiges ansvar, fullgör dennes åliggande.

§ 24.

När skjutande uppbudas till bestämd tid, bör han, under påföljande fyra timmar, wid gästgivareregården, eller det eljest utfatta stället, afbida den resandes ankomst, emot ersättning af 25 öre Riksmünt häften, för hvarje full timmas väntning, utöfver den första, för hvilken ingen ersättning eger rum; hwarefter den skjutande må hemresa och af gästgivaren, eller entreprenören sedermera fordra redovisning för väntningspenningarne. I fråga om tiden ege gästgivarens eller entreprenörens klocka witsord.

§ 25.

Sedan köld inträffat och backarna börjat blifwa hala, skall hvarje häst, som till skjutning begagnas, wara skarpskodd; och kommer derjemte gästgivar, eller entreprenör, att svara för all skada, som timar deraf, att orklösa, odugliga, eller med farliga oseder weterligen behäftade hästar warda i skjut begagnade. Warande körtningstiden för hvarje mil i allmänhet bestämd till en och en half timma.

§ 26.

Gästgivar, entreprenör, skjutande eller färdhållningskyldig, som beträdes med försummelse i något af hwad honom, enligt denna Kungörelse, åligger, eller han eljest enligt Författningarne, bör uppfylla, kommer att derföre fällas till böter från 5 R:dr till och med 37 R:dr 50 öre Riksmünt, allt efter förseelsens och sakens beskaffenhet.

Magistraten och Länsmännen blifwa Konungens Befallningshafwande ansvarige, att icke ordningar och brister wid gästgivarregårdar, eller skjutstationer, lemnas oanmälda. De skola i allmänhet, så ofta ske kan, och minst en gång i månaden wid hvarje skjutstation inom distriktet anställa noggranna undersökningar å hästar, åkdon och seltyg, efterforska huru gästgivar, entreprenör och skjutfare iakttaga sina pligter emot resande, inhenta noga kännedom om alla möjligen befintliga missbruk, undersöka anförde klagomål m. m., och om allt detta hvarje gång i Dagboken teckna bewis till Konungens Befallningshafwandes kännedom, och, der så erfordras, med särskild rapport inkomma. Är klagomål i Dagbok antecknad, åligger det Magistrat eller Länsman att, der klagomålet dertill gifwer anledning, genast anställa undersökning om förhållandet och förhörr med wederbörande samt protokollet deröfver till Konungens Befallningshafwande skyndsamligen insända.

Östersund å Lands-Cancelliet den 16 November 1865.

A. G. SON BENNICH.

P. G. RISSLER.